

A magyar feltalálás támogatása

Bevezetés, és rövid helyzetismertető

A Föld hagyományos anyagi javai kimerülőben vannak. A szellemi javak viszont minden határ nélkül gyarapíthatók, és anyagi javak forrásaivá tehetők. A következő évszázadokban, az úgynevezett információs társadalomban, nem a szolga, a föld, a pénz tulajdonlása lesz a döntő, hanem a szellemi tulajdon válik a meghatározóvá, az olyan tőke, amely a találmányokban, tudományos eredményekben és műalkotásokban nyilvánul meg. Erre érdemes tudatosan készülni, különösen egy olyan országban, ahol hosszú távon az egyetlen számottevő erőforrás: az alkotóerő.

Egy ország lakosainak alkotóképességét (kreativitás) egy adott korban a hazai találmányi bejelentések számával jellemezhetjük. Tehetjük ezt azért, mert csak a találmányok regisztrálására van lehetőség, a művészi alkotásokat pontosan számba venni lehetetlen. Mivel a művek száma minden korban feltehetően arányos a találmányokéval, az utóbbiak adataiból a szellemi tulajdon egészére vonhatunk le következtetéseket. A hazai találmányi bejelentések számával arányos tehát egy adott időszakban egy ország szellemi tőkéje.

Összehasonlítást tehetünk ezen a téren az országok között, ha figyelembe vesszük azok eltérő népességét, így az adatokat egymillió lakosra számítva adjuk meg.

A jelenlegi helyzet megítélhető az ENSZ 1995. és az 1996. évi adatai alapján elkészített táblázatból.

Hazánk jelenleg a 27. a sorban.

Magyarország a rendszerváltozás előtt a szellemi potenciál tekintetében még az élmezőnyben volt, az első tizenöt ország között. Azóta évről-évre hátrébb kerülünk, tudatos állami beavatkozás nélkül a szellemi potenciálunk a fejlődő országok színvonalára fog lecsúszni.

Például Dél-Korea vagy Finnország gazdasági előretörése a feltalálói tevékenység tudatos fellendítésével indult meg pár évtizeddel ezelőtt.

E két országban az állam jelentős összegekkel támogatja a feltalálást. Finnországban például a feltalálók alapítványának évente egy milliárd forintnak megfelelő pénzt biztosítanak a bel- és külföldi oltalomszerzés, a prototípusok elkészítése, a találmányok marketingje és a fiatalok kreativitásra nevelése támogatására.

A statisztikai adatok világszerte azt mutatják, hogy napjainkra a találmányi bejelentések nagyobb hányada származik a független feltalálóktól, tehát az innováció szélesebb alapja az egyéni kezdeményezés. Ezért a feltalálás, azaz az invenció támogatása révén célszerű a fejlesztést, azaz az innovációt felgyorsítani. Az Egyesült Államokban éppen napjainkban indult széleskörű kampány a független feltalálók támogatására, mert az USA technológiai előnye csökkenni látszik, a helytelen innovációs szemlélet és támogatási gyakorlat miatt.

A Magyar Feltalálók Egyesülete már megalakulását követően felismerte, hogy Magyarországon a műszaki alkotó tevékenység is hasonló módon fog alakulni, mint a polgári viszonyok között. A vállalati feltalálás fokozatosan leépül, a független feltalálók aktivitása viszont növekedni fog. Ezt a valós ténytet a múlt rendszer szemléletével szakítani nem tudó szervezetek és vezetők a mai napig sem veszik tudomásul, így az ország hivatalos innováció politikája nem tart lépést a korrall.

1. számú táblázat: Az országok szellemi potenciálja

Helyezés 1996-ban	Ország	GNP	Összes bejelentés 1996	1996-ban 1 millió lakosra	1995-ben 1 millió lakosra
1	Japán	28220	340861	2860	2810
2	Dél-Korea	6790	68446	1711	1481
3	Monaco	22300	27	900	633
4	Svédország	26780	7077	852	771
5	Németország	20750	56757	710	650
6	Finnország	22980	3262	679	527
7	Ausztrália	17070	9196	601	609
8	Dánia	25930	2452	480	442
9	USA	23120	111883	478	545
10	Egyesült Királyság	17760	25269	448	450
11	Új-Zéland	12060	1421	444	443
12	Luxemburg	35260	154	416	143
13	Svájc	36230	2699	415	787
14	Norvégia	25800	1550	378	312
15	Hollandia	18840	4884	341	312
16	Ausztria	22110	2506	334	322
17	Izrael	13230	1363	332	308
18	Franciaország	22300	17090	313	295
19	Írország	12100	925	264	264
20	Olaszország	20510	8860	156	133
21	Szlovénia	6330	301	150	159
22	Belgium	20880	1356	138	149
23	Kanada	20320	3316	133	122
24	Oroszország	2680	18138	123	119
25	Izland	23670	21	91	87
26	Szingapur	15750	215	86	4
27	Magyarország	3010	832	83	111
28	Románia	1090	1831	81	80
29	Belarusz	2910	701	70	63
30	Spanyolország	14020	2689	70	61
31	Ukrajna	1000	3640	70	92
32	Moldávia	1260	290	67	63
33	Lengyelország	1960	2414	66	71
34	Mongólia	473	114	64	73
35	Kazahsztán	1680	1024	61	61
36	Csehország	2440	623	59	60
37	Horvátország	5205	259	54	55
38	Lettország	1930	197	53	56
39	Grúzia	850	289	52	52
40	Jugoszlávia	2540	575	52	56
41	Görögország	7180	434	46	46
42	Szlovákia	1920	201	38	51
43	Bulgária	1330	318	35	41
44	Litvánia	1310	101	29	29
45	Brazília	2770	2655	20	21
46	Chile	2730	189	15	14
47	Kína	380	11698	12	10
48	Portugália	7450	105	10	10
49	Észtország	2750	12	8	10
50	Törökország	1950	367	8	4
51	Mexikó	3470	389	5	6
52	India	340	1660	2	2

A feltalálás támogatása

A feltalálás számára nem bizonyult elegendő támogatásnak a szabadalom biztosította monopólium. A vállalat-óriások innovációjához és tőkéjéhez igazított rendszer megfojtja a független feltalálót, akitől az újat, a meglepőt várhatjuk, mert képtelen egyedül viselni a szabadalmaztatás, majd a megvalósítás, a piachoz jutás terheit. Mindezek következtében az, aki képes műszaki alkotások létrehozására, ha van találmánya, akkor titokban tartja, vagy inkább más tevékenységet végez.

Egy mögöttünk záruló korszak bizonyítja, hogy világszerte ezen a téren is csődöt mondott a liberális gazdaságpolitika.

A feltalálás támogatása az alábbi területeken indokolt:

- A szellemi tulajdonná alakítás, a szabadalmaztatás költségeit részben át kell vállalni a független feltalálótól.
- A találmány megvalósításának első lépése, a prototípus elkészítése, az eljárások kipróbálása, a tőkeerős vállalkozásokat kivéve, legtöbbször szintén támogatást igényel.
- A találmányok alapján gyártott új termékek és a találmányok alapján kidolgozott új eljárások piacra vitele költségeit támogatni kell. A világ számos országában ezt a marketing tevékenységet különböző társaságok és feltaláló-szervezetek állami segítséggel végzik (Franciaország: ANVAR, Ausztria: OEPV Alapítvány, Németország: Fraunhofer Intézet, USA: Kiválóak Klubja láncolat, stb.).

Finnországban, 1998-ban az alábbiak szerint alakult a finn feltalálók alapítványának mérlege millió forintba átszámolva:

Bevételek	M Ft	Kiadások	M Ft
Állami támogatás	946	Hazai szabadalmazás	47
Egyéb támogatás	94	Külföldi szabadalmazás	237
Jogdíjak	65	Kifejlesztés	258
		Marketing	86
		Kreativitásnövelés	335
		Adminisztráció	142
Összesen	1105	Összesen	1105

A jelenlegi magyar gyakorlat

Külföldi bejelentések támogatása

A külföldön teendő szabadalmi bejelentéseink támogatására a Kormány a 3534/1991. sz. határozatával pénzalapot hozott létre (kezdetben évi 150 millió forint, majd kevesebb), és a Gazdasági Minisztérium kezelésében lévő alapot a Magyar Szabadalmi Hivatal működteti.

Korábban az alap nem váltotta be teljesen a hozzá fűzött reményeket. Az erre a célra szánt anyagiak az évek során meglepő módon kihasználatlanok maradtak, pedig akkoriban még több volt a hazai bejelentés. 1998-tól a pályázat új vezetése eredményeként jelentős javulás mutatkozott az alap kihasználtsága tekintetében, az alap most már elfogy. Indokolt az alap jelentős emelése. A támogatást a külföldi példák alapján a belföldi szabadalmaztatás költségeinek támogatására is célszerű

kiterjeszteni. Oldani kell az államhoz való szoros kötődést, mert miatta a piacgazdaság és a haszon elérésének szempontjai most kissé áttételesen érvényesülnek.

A találmányok megvalósításának támogatása

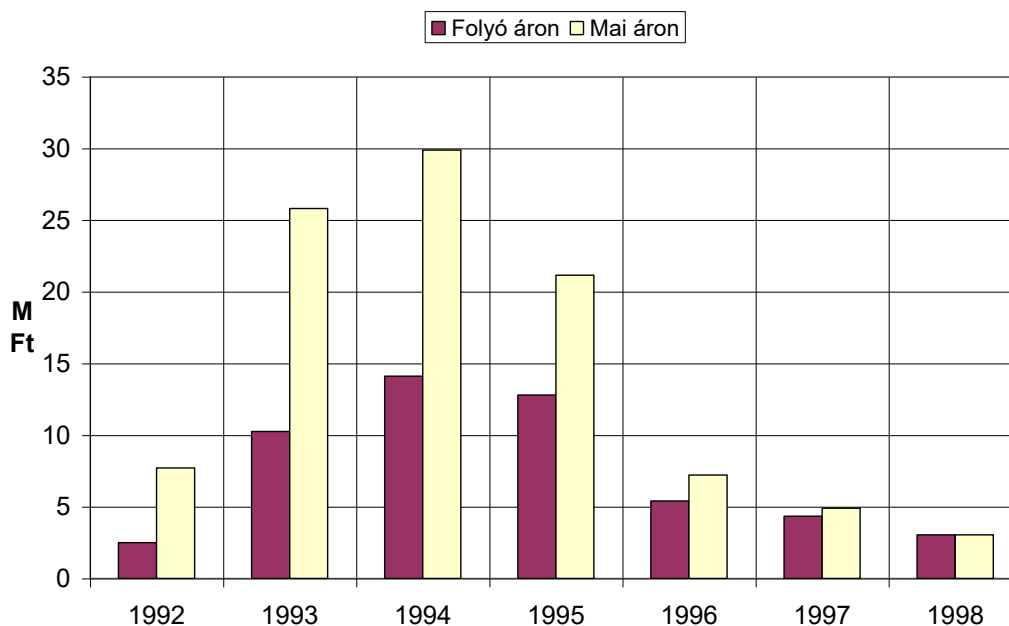
A prototípusok elkészítésére, az eljárások kipróbálására nincs intézményes támogatás. Az OMFB-nél meghirdetett pályázatok e tekintetben nem szolgáltatnak megoldást a független feltalálók számára.

A találmányok marketingjének támogatása

A találmányok marketingjét a MAFE végzi a Gazdaságfejlesztési Célelőirányzat eseti és egyedi támogatásával. Egy sor országban ezt a tevékenységet hozzánk hasonlóan szintén egy feltaláló-szervezet, és nem valamilyen állami, vagy piaci szereplő teszi. A magyarázat egyszerű. A találmány különleges portéka, sikeres eladása a „titkok” felfedésének művészetén alapul. Az értékesítőnek ennek következtében a legszorosabb bizalmi viszonyba kell kerülni az eladókkal. A feltaláló-szervezet pedig maga a feltaláló, így ez a feltétel biztosított.

Magyarországon a Gazdaságfejlesztési Célelőirányzat ilyen támogatásának mértéke sajnos csökken.

1. sz. ábra
Külföldi kiállítások támogatása reál értékben

Ezt takarékos megoldásokkal némiképpen kompenzálni lehetett. A legnagyobb nehézséget az utólagos finanszírozás jelenti. Az egyesületnek elégséges forgóalapjai nincsenek, így kölcsönök nélkül lehetetlen a működés. Mivel a támogatás eseti és egyedi, a tervszerűség nehezen biztosítható, és a marketing akciók (például kiállítások) költséges, esemény utáni tovább folytatására (kommunikáció távoli partnerekkel, tárgyalások, szerződéskötések) már alig marad fedezet.

Összefoglalás

Mint ahogy a számok bizonyítják, Magyarország szellemi tőkéje zsugorodik. Nekünk kötelességünk a figyelmeztetés, a kormányzati szerveknek pedig a probléma súlyához megfelelő megoldás kidolgozása.

Véleményünk szerint, indokolt Magyarországon évente egy 500-1.000 millió forintos pénzalapot elkülöníteni a feltalálás támogatására, és szabályozni az állami támogatás nyújtását az alábbi területeken:

- az ifjúság kreativitásra nevelése
- a találmányok jogszerezési költségeinek támogatása
- a találmányok megvalósulásának támogatása
- a találmányok marketingjének támogatása

Munkában számíthatnak a Magyar Feltalálók Egyesületének évtizedes tapasztalataira alapozott hatékony közreműködésére.

Budapest, 2000. február 7.

Dr. Vedres András főtitkár

U.I.

1. **Javaslatainkra (erre is) mostanában még választ sem kaptunk.**
2. **2001. januárjától a GFC támogatására már nem számíthatunk. Az mondták, hogy majd a KFC meg a Széchenyi terv.**
3. **A Széchenyi tervben az a szó, hogy találmány vagy feltaláló még csak nem is szerepel.**
4. **Nem marad más megoldás, mint a világ leghíresebb feltalálószervezete lehúzza a redőnyt, aktivitását minimálisra fogja, és kivárja a jobb időket.**